

вх. № 1693 вх 30.09.2014

**НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ**

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
телекс 131018 NBNK UX, 131251KIJ UX
e-mail: nbu@bank.gov.ua

**NATIONAL BANK
OF UKRAINE**

9, Instytutska Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
telex 131018 NBNK UX, 131251KIJ UX
e-mail: nbu@bank.gov.ua

25.09.2014 № 11-117/54448

На № _____

Європейський
Бізнес Асоціації
Андріївський узвіз, 1 а, 1-й поверх
м. Київ,
04070, Україна

Про надання роз'яснення

Національний банк України розглянув звернення Європейської Бізнес Асоціації від 05.09.2014 № 914/2014/09 стосовно можливостей видачі готівкових коштів з кас торговельних підприємств та/або прийняття готівкових коштів такими підприємствами для поповнення платіжних карток та повідомляє таке.

Згідно зі статтею 33 Закону України "Про Національний банк України" для забезпечення організації готівкового грошового обігу Національний банк України здійснює визначення порядку ведення касових операцій, зокрема, для підприємств і організацій. На сьогодні такий порядок визначено Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637, зі змінами, (далі – Положення).

Положенням урегульовано, що його норми поширюються на здійснення операцій з видачі готівкових коштів, зокрема, якщо підприємство (підприємець) відповідно до законодавства України приймає до обслуговування електронні платіжні засоби з метою проведення оплати вартості товарів чи послуг і оснащене платіжним терміналом (у тому числі з'єднаним чи поєднаним з РРО), то таке підприємство (підприємець) може за рахунок готівкової виручки або коштів, отриманих із банку, надавати держателю електронного платіжного засобу Національної системи масових електронних платежів та інших платіжних систем (якщо така послуга передбачена їх правилами) послуги з видачі готівки з друкуванням квитанції платіжного термінала (або розрахункового документа) та відображенням таких операцій у відповідній книзі обліку (пункт 2.4).

Що стосується прийняття торговельними підприємствами готівкових коштів для поповнення платіжних карток, то зазначаємо таке.

Відповідно до Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" у разі прийняття готівкових коштів в зарахування на рахунок

1374607

отримувача (поповнення платіжних карток) або видачі йому у готівковій формі певної суми коштів, то такий рух коштів є переказом. Ініціатор та отримувач можуть бути однією і тією ж особою.

Згідно зі статтею 21 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” до повноважень Національного банку України належить здійснення державного регулювання діяльності з переказу коштів.

Постановою Правління Національного банку України від 12.02.2013 № 42 “Про врегулювання питань щодо приймання готівки для подальшого її переказу” (далі – Постанова № 42) встановлено, що операції з приймання готівки в гривнях для подальшого її переказу за допомогою платіжних пристроїв та через пункти приймання готівки (робоче місце працівника, облаштоване платіжним пристроєм, який дає змогу ініціювати переказ) здійснюють: *банки, комерційні агенти банків* - юридичні особи, які уклали агентські договори з банками та *небанківські фінансові установи*, які відповідно до законодавства України отримали ліцензію відповідного органу на переказ коштів і є платіжними організаціями та/або учасниками платіжної системи та здійснюють свою діяльність відповідно до узгоджених Національним банком України правил платіжної системи.

Комерційні агенти банків – юридичні особи надають послуги з переказу коштів на підставі укладених з банками агентських договорів. При цьому агентська діяльність відповідно до вимог статті 295 Господарського кодексу України полягає в наданні комерційним агентом послуг від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб’єкта, якого він представляє (у даному випадку – банку). Агентський договір повинен визначати сферу, характер і порядок виконання комерційним агентом посередницьких послуг, права та обов’язки сторін, умови і розмір винагороди комерційному агенту, строк дії договору, санкції у разі порушення сторонами умов договору, інші необхідні умови, визначені сторонами (частина 2 статті 297 Господарського кодексу України).

При цьому банк має надати своїм комерційним агентам – юридичним особам, що здійснюють операції з приймання готівки для подальшого її переказу через пункти приймання готівки, роз’яснення щодо доцільності створення на кожній торговельній точці окремого робочого місця працівника, облаштованого платіжним пристроєм, який дає змогу ініціювати переказ; здійснювати операції з переказу коштів виключно через такі обладнані робочі місця; суму готівки, що надходитиме за операціями з переказу коштів, не оприбутковувати в касі юридичної особи; готівку, що надходить за такими операціями, інкасувати окремо від готівки, отриманої від продажу товарів (робіт, послуг) та зараховувати її на транзитний рахунок банку для подальшого безготівкового перерахування отримувачам.

Отже, комерційним агентом банку буде вважатися торгівельне підприємство, яким укладено агентський договір з банком стосовно здійснення ним операції з приймання готівки для подальшого переказу коштів у національній валюті як за допомогою платіжних пристроїв, так і через пункти приймання готівки.

Порядок надання інформації Національному банку України про укладені банками агентські договори щодо надання фінансових послуг від імені банків та ведення Національним банком України реєстру комерційних агентів (комерційних представників) банків визначений Положенням про порядок ведення реєстру комерційних агентів (комерційних представників) банків від 20.09.2012 № 386.

Заступник Голови
Національного банку України

Я. В. Смолій